

Delavska Pravica

Glasilno krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.— ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrto leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Srečko Zumer:

Nepotreben strah

Po deželi se dandanes mnogo govori o Jugoslovanski strokovni zvezi. Nikdar od njenega obstoja do danes se ni toliko govorilo o naši delavski organizaciji, da celo nasprotno, strogo se je pazilo na to, da se je o nji čim manj govorilo in vedelo. Toda naši tovariši se niso strašili tega namernega bojkota, ampak so bili neutrudljivo na delu, da se ta Krekova organizacija čim bolj širi, utrdi in čim več naredi dobrega za delavstvo. Njihov trud ni bil zaman. Njene vrste so se širile in postala je močna organizacija ne le številčno in gospodarsko, ampak tudi duhovno, notranje. Vsak naš tovariš ve, zakaj je organiziran. Ne le za košček kruha, ampak tudi zaradi načelne smeri gibanja. Prepričan je namreč, če bo ideja praktičnega krščanstva zmagala tako v zasebnem, gospodarskem kakor tudi v javnem življenju, da je tu največja garancija za boljše in lepše čase, ki jih prav delavec težko pričakuje.

Razumljivo je, da je Jugoslovanska strokovna zveza zaradi svojega stvarnega in praktičnega dela, prav tako pa tudi zaradi globoke idejne zasidranosti v temeljnih krščanskih načelih naletela na odpor. Tako delavsko gibanje nujno sili k prenosni vsega družabnega življenja. Družabno življenje je nujno postaviti na temelje večne Resnice in Pravice. In po teh temeljih mora delavec zopet postati človek, duhovno, da se osvobodi duhovnega suženjstva kapitalistične miselnosti, in gospodarsko, da bo lahko tudi živel v primernem blagostanju in vršil svoje dolžnosti, ki jih ima napram samemu sebi in družini. V takem delavskem gibanju je najdoslednejši boj proti nekrščanskemu kapitalizmu z vsemi njegovimi izrodki vred, istočasno pa tudi za temeljito preobnovo človeške družbe na krščanskem temelju. V tem je že zapadeno ne le v besedah, ampak tudi v dejanju načelo, ki je danes nujno potrebno: »Vse prenoviti v Kristusu!«

Nekateri izven naših vrst, ki se jim dosledna linija po zahtevi praktičnega krščanstva zdi za današnje čase preostara in bi morda rajši imeli, da se ta linija bolj odraža v besedah kot v dejanju, so pričeli dvigati glave in dosledno izražajo dvom nad pravilnostjo našega udejstvovanja. Po njih mnenju je naše gibanje preveč materialistično in da pelje v marksizem. Da to »nevarnost« odvrnejo, so zgolj iz »idejne potrebe« stvorili novo formacijo delavskega gibanja, ki naj zajeti pohod krščanskega soc. delavstva v marksizem.

Če bi bilo to mnenje res načelnega značaja, bi rekli, da je to plod nerazumevanja našega gibanja, ki pa je že staro nad 40 let. Vsakdo je imel priliko skozi vso dolgo dobo opazovati in zasledovati naše delo. Opravičeno bi lahko pričakovali potem druge sodbe. Jasno je, da se podobni ljudje niso doslej za naše delavsko gibanje prav nič brigali in da je korak, ki jih je privedel kar naenkrat do tako velike brige, povsem drugega izvora.

Lahko bomo še veliko govorili o tem vprašanju in tudi točno dokazali, da je bilo vprav naše gibanje tako iz idejnega kakor iz delavskega praktičnega udejstvovanja v socialnem vprašanju najtrdnjejši jez proti zasmehovanju verskih nazorov med delavstvom. Bili so časi, ko so socialni demokrati metali naše tovariše iz podjetij na cesto, norčevali se iz njihovih verskih svetinj, blatili Cerkev in vero, za kar razni ugledni ljudje niti vedeli niso. Toda zavest naših tovarišev je premagala podlo divjanje strankarsko-politično nahujkanih »sodrugov« in dandanes je v teh podjetjih naša organizacija trdna, samozavestna in le redko se najde še kak učencec iz stare šole, ki bi si upal

blatiti to, kar je krščanskemu delavcu najdražje, to je njegovo krščansko prepričanje.

Če je naše delavsko gibanje krščansko-socialistično, je že jasna njegova opredelitev za dosledno krščansko preureditev človeške družbe. Ono je bilo, je in bo na straži proti vsaki materialistični poplavi, pa naj pride ta iz kakršnih koli vrst, bodisi od leve ali od desne. V naših vrstah

je krščanstvo življenje, idejna pogonska sila, katera se ne da sleči kot obleka. Zato pa je strah za krščansko delavstvo popolnoma nepotreben, pač pa opravičen za delavstvo, ki se ga hoče namerno odtujevati našemu gibanju. Sicer pa se čas dandanes hitro vrti in bomo lahko kmalu videli posledice ene ali druge smeri, ki so pa za človeka z odprtimi očmi že danes jasne.

Nad 150 tečajnikov JSZ

Jugoslovanska strokovna zveza posveča v svojem delovanju tudi veliko pozornost izobrazbi svojega članstva. V težkem boju s kapitalističnim sistemom, ki je pravo ogledalo današnje dobe, se more uspešno uveljaviti le izobraženo članstvo, ki kot tako vedno in povsod lahko postavi zrelega moža. Jugoslovanska strokovna zveza, ki pa ni domena nekaj ljudi v Ljubljani, ampak last vsega članstva, ki se v nji uveljavlja po najdemokratsnejšem sistemu vsak član, že iz tega vidika skrbi za čimvečjo izobrazbo svojega članstva. Dobro morajo biti člani podkovani tako v strokovno-organizacijskih zadevah, o socialni zakonodaji, prav tako pa tudi v načelnih vprašanjih našega gibanja. Rak-rana današnjega družabnega reda ni le v sistematičnem izvajanju gospodarskega kapitalizma, še večja je v duševni zmedenosti, ki zakriva pravi izhod iz današnje kapitalistične krize.

Na letošnjem centralnem tečaju, katerega prvi del je priredila JSZ že preteklo nedeljo in se bo nadaljeval prihodnje, so bili navzoči organizacijski zaupniki in funkcionarji samo iz dela banovine do Celja. Za ostale, ki spadajo pod celjsko in mariborsko ekspozituro, se bo vršil tečaj kasneje. Udeležencev za ljubljanski tečaj se je priglasilo nad 150, tako da so bili uradni prostori organizacije premajhni in se je tečaj moral vršiti v veliki dvorani Delavske zbornice. Ta udeležba pa ni le znak, kako je porastla naša Jugoslovanska strokovna zveza, ampak je tudi znak, kako silno koprni današnji delavec po izobrazbi. Vsa pretekla strankarsko politična doba je delavce razočarala, ker jim ni nudila potrebne delavske izobrazbe, zato so se zgrnili v okvir delavske strokovne organizacije, ki jim nudi vse vire najpotrebnejšega znanja za nujno potrebno vzgojo. To veliko zanimanje članstva je pa tudi dokaz, kako velika naloga čaka v bodočnosti našo Jugoslovansko strokovno zvezo, in le želeli je, da jo bo ob sodelovanju vsega članstva vršila v polni meri in preorala s kapitalističnim duhom prepojeno slovensko občestvo. Zavlada naj zopet pravica, poštenost, ljubezen in bratstvo po temeljnih načelih krščanstva. Nujno treba prenoviti vso človeško družbo v Kristusu. V to pa je, kot nekaj Kristusovi ribiči, da

nes poklicano delavstvo. V njegovih rokah je ključ blagostanja in sreče človeštva. Srečnejša ureditev človeške družbe se ne pričinja pri ozdravljanju sedanjega po kapitalizmu zavoženega gospodarstva, ampak pri delavstvu. Tu je pričetek pravice in rasti novega človeka, ki naj prenovi ves svet.

Program tečaja je bil nad vse aktualen. Predavanja so sledila v najlepšem redu eno drugemu, lahko rečemo, ob največji pozornosti tečajnikov samih. Dopoldne se je govorilo o strokovni organizaciji — osišču delavskega gibanja, o čemer je govoril centralni predsednik. O vprašanju mednarodnega strokovnega gibanja delavstva je govoril tajnik JSZ Rozman, o pomenu Del. zbornic in Javnih borz dela za delavstvo je imel predavanje Žužek France, o delovnem pravu po obrtnem zakonu je govoril tajnik Lombardo. Posebno veliko zanimanje je vzbudilo popoldansko predavanje p. dr. Angelika Tominca o osnovah krščanskega socializma. Vsak tečajnik je posebno pozornost obrnil na to vprašanje, kar je znak, da je po deželi proti Jugoslovanski strokovni zvezi vprav radi tega vprašanja velika gonja. Od besede do besede so spremljali govornika tečajniki in naravnost požirali njegove besede. Kakor vsem govornikom so bili p. Angeliku predvsem hvaležni za njegove besede. Njemu je sledilo še predavanje o krščanskem socializmu v praksi, ki je bilo nadaljevanje načelnega Angelikovega predavanja. Zadnje predavanje, ki pa je bilo že izven programa tečaja, je imel uradnik OUZD o zavarovanju, na posebno željo urada. Urad sam želi na ta način priti v stik z delavskimi zastopniki in slišati mnenje o uradu iz delavskih vrst samih. No, naši tovariši pri tej priliki niso hranili besed in bo gospod predavatelj imel veliko povedati o tem. Predvsem pa zahteva delavstvo volitve v ta zavod.

Tečaj se bo v nedeljo nadaljeval. Predavanja bodo sledeča: Varnostne naprave in higijena v obratih, vzroki in posledice tuberkuloze, carine in davki z ozirom na delavstvo, bolniško zavarovanje v praksi, vpliv tiska na politiko, gospodarstvo in javno mnenje, vzgoja in delavska kultura. Vse tečajnike prosimo, da pridejo zopet vsi!

Delavska sekcija JRZ ustanovljena

22. t. m. se je vršil v Belgradu občni zbor »Jugoslavenske zveze nacionalnih delavcev«. Navzoča sta bila ministra Cvetkovič in dr. Miha Krek. Predsednik, znani Stankovič, je dejal ob otvoritvi: »Mi smo sprejeli ponudbo organizacije, ki si je nadela nalogo, da organizira politično življenje od spodaj navzgor.«

Nato je govoril socialni minister Cvetkovič: »Kdor danes ni organiziran, ne more ničesar doseči. Zato se je rodila misel, da izvedemo v okviru JRZ organizacijo delavskega pokreta. V JRZ edino je mesto za delavce, zato ker so oni vedno bili borci za svobodo in državljanke pravice in ker so zavedni. Ker je v državi čez pol milijona delavcev, hočemo, da se ta sila odraža tudi v politiki. Najbolj srečni bomo, če se delavci zberejo

okoli JRZ in če bodo pri prvih volitvah poslali v parlament svoje zastopnike.« Dalje je govoril o svojih prizadevanjih za izboljšanje socialnega zavarovanja, o zakonu o minimalnih mezdah itd.

Za njim je nastopil dr. Miha Krek, ki je izvajal, da je sin lesnega delavca, da JRZ noče gibanja v okviru kakih internacional, da je treba pokazati, da je delavstvo najbolj nacionalistično in patriotsko, da mora biti delavstvo garancija socialnega miru in reda. JRZ hoče biti moderna stranka, ki ve, da brez delavstva ni zdrave politike. JRZ hoče sodelovati z delavstvom, ki naj bo apostol socialne enakosti. Ustanoviti moramo delavske organizacije v vseh vejah gospodarskega življenja. Komunisti bo zatrli najboljše nacionalno zaveden jugoslovanski delavec. Da izbegnejo ko-

Delavski bataljoni — moderno suženjstvo

Suženjstvo je poglavje, o katerem bi se dalo še precej napisati, čeprav je o njem že nešteto spisov in člankov. — Suženjstvo pa ni samo telesno, temveč tudi duševno. Slednje je skoraj hujše in posebno »uspeva« v tako zvanih »kulturnih« deželah. Kapitalizem poskuša na vse načine, da si podvrže oziroma obdrži vso oblast nad nižjimi sloji. To se mu je v veliki meri že posrečilo in to zaradi tega, ker bednega človeka tare kriza in si v svoji nepoučenosti ne more ali ne zna pomagati.

Na dan so prišli pred časom predlogi za osnovanje tako zvanih delavskih bataljonov, v katerih bi bilo delovno ljudstvo po vojaškem vzorcu zaposleno, posebno pri javnih delih. Stanovali bi v barakah, imeli skupno hrano itd. Torej, moderno suženjstvo, posebno, če bi to stvar imeli v rokah ljudje, nečuteči z ljudstvom, katerega bi imeli povsem v svoji oblasti tako telesno kakor duševno.

Gospodarska kriza pospešuje njihova stremjenja in tako hočejo ustanoviti — »bataljone«... Ali še ni delavec, bodisi katerekoli stroke, že dovolj oropan svoje eksistence? Posebno še z vedno se ponavljajočim znižanjem njegove težko prislužene plače!

Ze mnogokrat in na marsikaterih krajih se je poudarjalo, da je kmet steber države, in prav tako se lahko z vso upravičenostjo trdi, da je delavstvo veča tega stebra, iz katerega izvira vse blagostanje človeštva. Obrtništvo, trgovstvo, uradništvo itd. so le pomožna sredstva, ki regulirajo te temelje v prid ljudskega blagostanja. Kaj pomaga trgovcu ali obrtniku, če nima ne producenta, ne konzumenta, ki mu pospešujeta njegov promet. One stanove pa, ki pospešujejo ta trgovski in obrtniški promet, to je uradništvo in delavski stan, se najbolj pritiska z znižanjem plač. Tako urejajo, da se plača, namesto viša, še niža, pa četudi pride na nič, kar bi se z delavskimi bataljoni avtomatično še pospešilo.

Nekateri gospodje se zanimajo za pospešitev javnih del. Dobro, toda po dosedanjih skušnjah so delavci pri javnih delih (namreč pod javno upravo) najmanj zaščiteni. S temi javnimi upravami so prišle za delavstvo neprimerne plače, odvzela jim je pravica ugodnosti bolniškega zavarovanja, brezposelne podpore, zelo netočna plača itd. Kam naj se delavec obrne v primeri obolenja, poleg tega pa tudi njegovi svojci, ko nima ugodnosti bolniškega zavarovanja; s čim se bo zdravil, kdo ga bo vzdrževal doma ali v bolnišnici? Da bi se iz lastnih sredstev mogel vzdrževati pri taki plači, ki jo predvideva zakon za javna dela, je popolnoma izključeno.

Oni, ki o tem odločajo, in vsi, ki se navdušujejo za delavske bataljone, naj pomislijo, komu bo padel v breme tak delavec in njegova družina. — Javna dela in sredstva za njih izvršitev naj se le preskrbijo, toda pod izvedbo za to pooblaščenih podjetnikov, pri katerih bo delavstvo bolje plačano in deležno več zaščite. Javna kontrola bo pa pri tako izvršenem delu vedno odločilnejša kot pa pod javno upravo, kateri se daje preveč zapiranja v samostojno delo in ji nadzorstvo več spregleda kot privatnemu podjetju.

Odkar se »zakonitim« potom nižajo delavstvu in uradništvu njihove plače, bujno poganja gospodarska kriza pri vseh stanovih. Če nimata ta dva stanova sredstev za preživljanje, občuti to vsak

munističnim nevarnostim, morajo biti delavci plemenitega srca in morajo sodelovati z drugimi stanovni. — Delavci nimajo oborožene sile, ne imetja, ne zvez, ampak samo volilno pravico in za to morajo v krog zajednice za splošno socialno pravico in mir, je zaključil dr. Krek.

Nato so govorili zastopniki iz posameznih krajev, med njimi tudi A. Pravhar iz Ljubljane. Ponočno je govoril minister Cvetkovič, ki je dejal, da je treba razčistiti Delavske zbornice in da se v JRZ ustanavlja splošen delavski pokret, da tu ne gre za kake osebnosti, ampak za organizacijo. Na koncu so bila prečitana pravila in poslovnik delavskih organizacij JRZ. Po teh pravilih se ustanovljajo delavske sekcije po podjetjih, strokah in banovinah. Za predsednika splošne sekcije je bil izvoljen minister za socialno politiko Cvetkovič. On ima pravico, da izbere in določi iz vsake banovine člane začasnih odborov.

trgovec, obrtnik in kmet, ker ne morejo vnovčiti svojih proizvodov in zalog. Dokler ne bo prišel delavski in uradniški stan do znosljivih dohodkov, ne bodo nobeni zakoni rešili gospodarske krize, pa če se še tolikokrat popravljajo z različnimi uredbami.

Pravega zdravila toliko časa ne bo, dokler se dovoljno ne reši delavsko vprašanje, ker le ta more s svojimi dohodki poživiti hirajoče trgovstvo, obrtništvo in kmetijstvo. Če ima delavec primeren zaslužek, so istega posredno deležni še ostali stanovni. Potom delavstva kroži denar na vse druge stroke, da morejo kot take uspevati.

Kako vplivajo živemu organizmu blagodejno vprav najmanjše žilice, ki dovajajo kri do zadnjega konca, tako gre tudi potom proizvajajočega delavstva, kot najmanjšega stanu, njegov dohodek v najrazličnejše dele človeškega življa. Na tak na-

Krekova proslava v Mariboru

Jugoslovanska strokovna zveza v Mariboru je 15. marca lepo proslavila 70-letnico rojstva dr. Janeza Ev. Kreka. Ob 8 je bila skupna sv. maša, nato pa redni letni občni zbor. Po občnem zboru je imel tov. Žumer lep govor o dr. Krecku.

Popoldne ob pol 5 so uprizarili člani JSZ socialno dramo »Boštjan iz predmestja«. Igra je idejna in v sedanjem času kot glasnik, kot opomin nam vsem. Prav za Krekovo proslavo je primerna, kot je to dobro povedal tov. Reberšek v uvodnem govoru: »Spremljali bomo Boštjana, v duhu bo pa živel pred nami naš veliki Krek. — Samo to še želimo, da bi Boštjan res hodil po naših predmestjih...«

Igra je silno vplivala na človeka. Nehote je pritegnila občinstvo, da živi z njo.

Igralci so dobro rešili svoje vloge, zlasti Boštjan nas je prepričeval in se izživel od prve do zadnje slike. Ne vem, ali je bilo lepše pri govoru, ali pa tam, kjer uči otroke, mogoče tam, kjer se bojuje s satanom za Boga. Še danes ga

čin se posveži ves promet in tudi ni druge pomoči kot to, kar naj bi se v resnici zavedali vsi tisti, ki v tem lahko kaj odločajo.

Pri vsem tem je pa čudno to, da se do tega spoznanja ne more priti. Le na delavstvo se pritiska, dočim imajo medtem nekateri stanovni zakonito zavarovane službene tarife, ki se jih nihče ne dotakne ter so kljub gospodarski krizi vedno enake, kakor v normalnih časih, brez ozira na splošno znižane cene vseh predmetov.

Kar se tiče delavskih bataljonov, je to pogrešana misel za rešitev brezposelnega vprašanja. Ali gotovi gospodje res ne vedo druge poti, po kateri bi se dalo to vprašanje rešiti? In to na podlagi že obstoječih zakonov. — V časopisju prihajajo še precej pogosto razni predlogi in pobude, kako bi se dala rešiti brezposelnost, ampak v dejanjih se pa nihče ne pokaže. Kaj je temu vzrok? Nesposobnost ali brezbriznost onih, ki bi k temu lahko kaj pripomogli? — Na vsak način se bo moralo za to kaj povoljnega ukreniti, bodi od katerekoli strani, kajti vrniti se morajo normalne razmere tako v dohodkih kot v potrošnji, sicer si bo moralo delavstvo s amo pomagati potem že obstoječih zakonov, ki so mu na razpolago.

vidim, ko pravi: »Na vsakem križišču pa stopa pred nas Kristus z odprtimi rokami in pravi: »Položite vaše težave na moje rane. Tako silno trpim zaradi krivičnosti sveta.«

Boštjan iz predmestja naj bo naš program za bodoče težko strokovno delo v Mariboru.

Vsi igralci so po svojih močeh pripomogli k lepemu uspehu, ker moramo upoštevati, da so večinoma delavci, ki so svoj prosti čas žrtvovali za delavsko prosveto. Prav tako ne moremo prezreti silno težavnega in požrtvovalnega dela režiserja p. dr. Aljančiča.

Obisk je bil lep, čez 300 ljudi, skoraj samih delavcev. Čudno se nam zdi, kje je ostala tista katoliška inteligenca, ki tako rada govori o ljubezni do delavcev, pa se še na Krekovo proslavo ne spomni...

Sicer pa je delavstvo v jedru bolj zdravo, saj so mu kulturne prireditve najsvetejše, dočim gredo drugi mimo... Živi borba!

Nekoliko pojasnila „Delu“

List »Delo«, glasilo narodnih socialistov, katerega druga številka je izšla 10. marca, se pritožuje, ker je »Slovenec« objavil rezultat volitev obratnih zaupnikov za leto 1936, iz katerega pa ni razvidno, koliko je Narodna strokovna zveza pri teh volitvah dobila zaupnikov. Številke, ki jih je objavil »Slovenec«, so bile vzete iz »Delavske Pravice«. V »Delavski Pravici« je rezultate volitev objavila JSZ. Ti rezultati pa se nanašajo samo na ona podjetja, kjer se je JSZ udeležila teh volitev. Da bi JSZ objavila celotni izid volitev, je zaenkrat nemogoče, ker nima tozadevnih podatkov. To naj bi napravila Delavska zbornica ali Inspekcija dela ali pa vsaka organizacija zase, kakor je to napravila Strokovna komisija, Jugo-

slovanska strokovna zveza in tudi Narodna strokovna zveza. Mi lahko gospodom okoli Narodne strokovne zveze povemo, da so številke, objavljene v »Delavski Pravici«, popolnoma točne. Napravili smo samo eno napako, in sicer s tem, da smo v papirnici Vevče napisali Narodnim 2 zaupnika, v resnici pa v tem obratu nimajo nobenega. To vedo tudi sami, pa so kljub temu v svoj seznam napisali 2 zaupnika. V koliko so potem točne številke, ki jih objavlja »Delo«, se pa vidi že pri obratu Vevče.

Radovedni smo tudi, kateri zaupniki pripadajo Narodni strokovni zvezi pri KDE in v litijski predilnici.

VINIČARJI

Limbuš. Tudi nas viničarje v Limbušu ter Pekrah je pretresla vest, da je Vinarsko društvo, podružnica v Ljutomeru, sestavilo osnutek pravilnika o viničarskem redu ter ga poslalo bankski upravi. Sami smo že večkrat pri sestankih omenili, da bi se viničarski red spremenil, ne da bi se poslabšal, temveč bi se moral izboljšati. Nimamo še v našem viničarskem redu niti tistega, kar bi viničarji nujno potrebovali. Vzemimo nekaj točk, ki nas, viničarje, zelo skrbijo ter bi bilo nujno, da se to izvrši. N. pr.: 1. stalnost v službi; 2. stalnostno zavarovanje; 3. zagotovljena minimalna dnevna mezda ter še marsikaj drugega, česar še nimamo v našem viničarskem redu. Kolikor si moremo tolmačiti iz novega osnutka pravilnika, nam hočejo še te pravice, kar jih še imamo v viničarskem redu, uničiti. Poslabšanje viničarskega reda moramo na vsak način odkloniti. Poznamo nekatere kmete, posebno na deželi, ki jedo z viničarji ter delajo z njimi: škropijo, kopljejo ter druga dela opravljajo. Pač je teh silno malo. Kar se pa tiče pravih vinogradnikov, pa jih ne moremo

primerjati s kmečkimi. Ti znajo vinograd obdelovati samo iz knjig, nimajo pa nobenega pojma o delu samem. Tudi v naši okolici je več takšnih gospodov. Pripeljejo se z avtomobili ter pregledajo delo. Ne vprašajo, če imaš kaj jesti, imaš kurjavo in druge reči. Ako pa viničar takega gospoda opomni, naj mu dá to ali ono, se izgovarja na ta način, naj varčujemo, da je kriza, da ne more prodati vina itd. — Zato je nujno potrebno, da se naša viničarska para organizira in z združenimi močmi nastopi za svoje pravice. Želimo, da bi nas večkrat obiskali zastopniki centrale strokovne zveze viničarjev ter potrebne viničarje poučili in bodrili k večji slogi pri nastopu za svoje pravice.

Krajevne skupine Mladinske zveze in Jugoslovanske strokovne zveze prosimo, naj na podlagi zadnje okrožnice centrale MZ takoj začno z nabiranjem inseratov za kongresno številko »Delavske Pravice«.

DROBNE VESTI

Senat razpravlja o proračunu. Finančni odbor je stavil več znatnih sprememb. Ker je večina senatorjev iz bivšega JNS-režima, poročajo, da bodo glasovali proti predloženemu proračunu za izpremembe. Proračun bi morala nato še enkrat razpravljati narodna skupščina, kar pa zaradi pomanjkanja časa ne bo mogoče, ker mora biti proračun sprejet do 1. aprila.

Odgovor na interpelacijo JNS-senatorjev je podal predsednik dr. Stojadinovič. Branil je vlado proti raznim očitkom, med drugim zlasti proti temu, da razni člani vlade niso za narodno in državno edinstvo. Dr. Stojadinovič je izjavil, da je vlada po programu JRZ za popolno narodno in državno edinstvo. Ugotovil je pristno nacionalnost dr. Korosca in dr. Spahe, zagovarjal premestitev učiteljev v Sloveniji itd.

Ukaz o pomiloženju so podpisali kraljevski namestniki. Pomilostitev obsega obsojence po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda in se nanaša na 172 oseb. Deloma se jim oprošča kazen, deloma pa znižuje.

Vožnja na železnicah bo od 1. aprila dražja za 10 odstotkov.

Uredbo o kmetijskih zbornicah je že začela izdelovati v ministrstvu za kmetijstvo imenovana komisija.

Vir krščanskega socializma

Kristus je prvi obsodil človeško samopašnost in sebičnost, ki je glavni vzrok vseh socialnih krivic in zatiranja delovnega ljudstva v vseh dobah človeške zgodovine. Svoje učence in po njih nas vse je učil pravičnosti in ljubezni.

Meč je prinesel na zemljo, kajti z njim se je začel velik boj za socialno pravičnost. Prav kot danes je bila že takrat družba prepojena s kapitalistično miselnostjo, prav kot danes so že takrat zatirali delovno ljudstvo. Kristusovi učenci so dobro razumeli socialno poslanstvo krščanstva. Prerodili niso samo svojih src z evangeljskimi nauki, ampak so tudi svoje družabno življenje, socialne razmere, uredili v smislu evangelija. Prvi kristjani so pozabili na globoke družabne razlike, na neizmerne prepade med stanovi, in ustvarili zgled prave socialne pravičnosti in enakosti. »Med nami ni ne sužnja ne Grka.« Pozabili so na zasebno lastnino, izruvali iz svojih src kapitalistično miselnost. Prve cerkvene občine so bile zgled pravične človeške družbe. Prvih kristjanov k takemu socialnemu življenju ni silila človeška sila ali nasilje, ampak živa vera in pravilno pojmovanje Kristusovega nauka.

Vprav tega socialnega pomena krščanstva se je ustrašila visoka poganska in judovska kapitalistična družba in s tega pogleda moremo šele docela razumeti velika preganjanja prvih kristjanov. Bili so nevarni takratnemu družbenemu redu, božji nauk o enakosti vseh ljudi ter njegovo brezkompromisno nasprotstvo do takratnega kakor vsakega krivičnega socialnega reda je bil vzrok, da so milijoni kristjanov žrtvovali življenje zaradi evangelija, katerega izpolnjevanje je bilo porok tudi zemeljske blaginje in gospodarske ter socialne pravičnosti v človeški družbi.

Nobene besede ni Kristus izgovoril ali jo napisali njegovi apostoli in evangelisti samo za tisto priliko in tisti čas, ampak sleherna beseda evangelija velja vse dni do konca sveta, tudi danes. Morda danes še prav posebno, saj je vprav današnja doba presenetljivo podobna Kristusovim časom.

Spet se mora danes boriti človeštvo za pravično in socialno enakost, spet se do skrajnih meja tepta človeško dostojanstvo. Kakor takrat pa tudi danes delovno ljudstvo, najnižji v družbi, začenjajo težek boj za zopetno uveljavljanje evangeljskih načel v človeški družbi. Nižji, zatirani sloji spoznavamo, da je treba človeško družbo preurediti po zakonih ljubezni in pravičnosti, skratka: po Kristusovih načelih.

Prav nič se ne smemo čuditi, če spet ljudje, ki s svojim ravnanjem v gospodarstvu, v javnem in zasebnem življenju teptajo Kristusova načela, ki jim je včasih celo krščansko ime samo maska in ki s svojim življenjem in delovanjem do brezmejnosti kompromitirajo krščanstvo — nastopajo z vsemi sredstvi proti

Nemčija je bila obsojena na seji sveta Društva narodov, da je enostransko prekršila lokarnsko pogodbo. Hitlerjev odposlanec Ribbentrop je sicer dokazoval, da je bila pogodba že prekršena z rusko-francosko pogodbo, a vendar je bila obsodba soglasna.

Položaj na Renu naj bi se po sporazumu lokarnskih sil uredil nanovo takole: Nemčija umakne svoje čete 20 km od meje. Ta pas zasedejo začasno angleške in italijanske čete. Medtem se pričnejo razgovori o Hitlerjevih mirovnih ponudbah. Še prej pa Nemčija predloži haaškemu razsodišču v presoji, ali je s francosko-ruskim dogovorom res kršena lokarnska pogodba ali ne.

Na afriški fronti se vrše zopet krvavi boji. Abesinci, ki so se nedavno brez boja umikali, so začeli z novimi napadi iz zasede.

V Rimu se posvetujejo Madjarska, Avstrija in Italija o ureditvi srednje Evrope.

9 milijonov brezposelnih in še več je v Združenih državah severno-ameriških. V tem številu so šteti samo tisti, ki dobivajo kake javne podpore. Sedaj pripravljajo spet »marš lačnih« v Washington, katerega se bo udeležilo čez 30.000 ljudi.

borecem za socialno pravičnost. Ko bi jim bilo mogoče, se ne bi ustrašili niti ognja in meča, kakor so to delali njihovi predhodniki v Kristusovi dobi.

Krščansko delovno ljudstvo hoče preroditi in preobraziti družbo po evangeljskih načelih. Neumna in zlobna je trditev ali sumničenje, kakor da bi krščansko delavstvo iskalo zaslombe, pobud ali zgledov v marksizmu ali komunizmu. Krščanskim socialistom ni prav nič treba škiliti v Marxa ali Lenina, saj imajo naše ideje neizmerno in mnogo boljše podlago v Kristusovem nauku. Krščan, socialistom nikdar ne more postati zgled ali vzorec pravične socialne ureditve boljševiska Rusija, saj je za nas mnogo lepši in temeljitejši zgled socialno pravične in na ljubezni temelječe družbe življenja prvih kristjanov. Kristusov nauk je naša ideologija in svetovni nazor, staro-krščanska cerkvena občina pa je za nas zgled socialne človeške družbe.

Ne bomo se v svojem boju za doseg našega velikega cilja ustrašili težav in nasprotovanja. Vemo, da nas bo materialistična družba obmetavala slej ko prej z obrekovanji in sumničenji ter da ljudem s kapitalistično miselnostjo ne bo nobeno sredstvo odveč, da onemogočijo naša prizadevanja in borbe. Za svoj boj bomo črpali moč iz vere in evangelija. Dokazali bomo s svojim življenjem, da je vera najboljša podlaga za socialne reforme. Delavske množice, ki s te strani zaradi številnih slabih kristjanov gledajo vero kot nesposobno ali celo nasprotno socialni pravičnosti, bomo z našim zgledom prepričali ter pokazali pravi vir vse pravičnosti in ljubezni med ljudmi.

Marsikdo zdihuje, ker se delovno ljudstvo danes v množicah obrača od vere in Cerkve. Mi delavci sami prav dobro vemo, da temu ni kriva v toliki meri kakršnakoli propaganda, ampak kristjani sami, ki kljub svojemu krščanskemu imenu s svojim slabim življenjem kompromitirajo Cerkev in vero. Krščanski socialisti pa hočemo z vztrajnim bojem in lastnim življenjem pokazati vsem delavskim množicam prave socialne vrednote krščanstva. Ustvariti hočemo nove Boštjane iz predmestja, junake ljubezni do bližnjega, gromovnike zoper vsako krivičnost.

Ko bo med nami spet zagorel ogenj gorečnosti prvih kristjanov in ko bomo Kristusova načela začeli izvajati v vsem javnem, zasebnem in gospodarskem življenju, bo rešeno tudi socialno vprašanje. Vse delo in borbe krščanskih socialistov pa bo temu cilju posvečeno.

Tone Fajfar.

PREKLIC.

Obžalujem, kar sem govoril o g. V. Šeligu v gostilni g. Fehrerja v Jurklostru, da je goljuf, kar seveda ne odgovarja resnici. — Anton Olet, Rimske Toplice.

Lesno delavstvo

Bohinjska Bistrica. Dovoljeno naj bo tudi delavcem iz Bohinja odkrito spregovoriti. Morda bo kdo mislil, da se nam godi dobro, ker živimo v letoviškem kraju. Toda, počitnice so žalostne, čeprav je dosti časa za sprehode. Tisti pa, ki so nastavljeni pri javnih delih, so pa ožigosani kot lenuhi in zdi se tako, da dobivajo le miloščino, delo pa, ki ga vršijo, ne predstavlja nobene vrednosti. Vsakih pet minut odpelje delavec samokolnico z materialom do 53 metrov daleč, in to v breg; to je dnevno 120 krat. To, seveda, ni nič, dasiravno imajo delavci zvečer otekle noge od dnevnega napora. Za pohvalo dobi delavec očiček, da vozi le pol samokolnice ali pa nalog, da naj ostane doma. V kritiko delavcev se ima pravico spuščati gradbeno vodstvo, ne pa nepoklicani ljudje. Nas pa ocenjujejo ljudje, ki nič ne delajo, ki jim je ubogi zgarani delavec in siromašni kmet zbral milijone. Kritiko takih in njim sličnih ljudi delavstvo odločno odklanja. Smo tovariši vsakomur, kdor iskreno misli, toda sužnji nikomur! To naj si zapomni vsi, ki mislijo imeti delavstvo le za štafazo. Več spoštovanja bi pač zaslužilo to delovno ljudstvo, ki trpi in umira na svobodni zemlji. Saj večjih žrtev ne doprinaša noben stan. Leta in leta že izkoriščajo podjetniki delavce in gazijo zakone, toda ni se še našel krepostni človek, ki bi bil delavstvo zaščitil. Ko pa je delavstvo to samo izvedlo potom organizacije, so nas oblatili na vse strani. Ako ste značajni in krepostni, potem naj se uvede preiskava, kot jo je želelo delavstvo. Krivci naj se kaznujejo, če se jim dokaže hujskanje ali sabotaža pri delu. Podlih sumničenj in klevet je pa dovolj. Znamo spoštovati disciplino pri delu in se pokoravati delovodu, pa naj bo to naš državljan ali inozemec, toda biti mora objektivni in pravičen sodnik. — Odločno pa protestiramo proti temu, da se nadzira samo slabše plačane in predvsem organizirane delavce, drugih se pa ne vidi. Redukcije plač so zadele samo člane JSZ. Ali je to pravično, ali je krščansko? Odgovori, javnost bohinjska! — Nam pustite to borno življenje in pravico, da se še imenujemo ljudje. Ideja, za katero se borimo, je močnejša kot smrt! To naj vam bo dovolj. Delavec, ti preživljaš danes veliki teden, krohot in prezir te spremlja, kot je spremljal tvojega največjega prijatelja po jeruzalemskih ulicah, toda kljub temu ne kloni. Obrni pogled v svojo notranjost. Bodi pravičen v svoji družini, iskren in zaveden tudi med tovariši. Ako boš tako ravnal, bo tudi v tvojem sreju veselo odjeknila velikonočna pesem. Zato pa delavci, ki čutite in mislite z nami, vsi na krov JSZ. Njeno krmilo je v značajnih rokah. Prvo nedeljo v aprilu vsi iskreno vabljeni na sestanek ob 11 v Prosvetni dom.

Duplica. Sestanek vsega članstva naše skupine bo v torek, 31. marca, po delu v gostilni pri Planavški na Duplici. Udeležba je za vse člane zelo važna, zato ne sme nikdo manjkati.

Tobačno delavstvo

Ljubljana. Vsemu članstvu Strokovne zveze tobaknega delavstva sporočamo, da bo dne 31. marca t. l. ob petih popoldne v prostorih Konsumnega društva na Kongresnem trgu redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Na občnem zboru bo poročal zastopnik centrale JSZ o novem pravilniku za pokojninski sklad monopolskega delavstva. Ker je občni zbor važen za vse članstvo, se pričakuje polnoštevilna udeležba. — Odbor.

Rudarji

Hrastnik. V nedeljo, dne 15. marca, se je vršil občni zbor krajevne skupine Jugoslovanske strokovne zveze. Zboru je predsedoval podpredsednik tov. Anton Kapelar. Poročilo odbora je podal tov. Viktor Eržen. Centralo JSZ sta zastopala tov. Kranjc iz Celja in Kaluder iz Hude jame. Občni zbor je izvolil naslednji odbor: predsednik Volavšek Jernej, podpredsednik Kapelar Anton, tajnik Viktor Eržen, namestnik Franc Barachini, blagajnik Kozar Beno, odbornik pa Hercog Franc. Računski preglednik Volavšek Ivan II. — **Pregrupacija občine.** Svoječas je bila hrastniška kotlina in pozneje še Sv. Marko in Sv. Katarina odcpljena od občine Trbovlje, ker je takratna JNS-arska diktatura tako želela. Prebivalstvo se je s svojim plebiscitom nad 99% izjavilo, da želi nazaj v staro občino. Svoje delo je opiralo na okolnost, da so se na občini koalirane skupine vedno izjavljale, da bodo pripomogle, da se sprejme hrastniška kotlina nazaj v Trbovlje. Izkazalo

pa se je, da je trboveljska občinska koalicija in oni faktorji izven nje, ki jo podpirajo, najboljši varuh in zaščitnik vseh onih udarcev, ki jih je JNS prizadejala hrastniškemu prebivalstvu. Občinski odbor je sklenil, da privoli samo na mejo razvodnice. To je, da tudi Sv. Marka in Sv. Katarine ne sprejme. Tozadevni predlog je stavil g. Jordan, dasiravno on in njegova skupina želita, da pride Sv. Marko iz političnih razlogov nazaj. Čudno se nam zdi, da ga je skupina g. Klenovška znala ujeti, da je stavil takšen predlog, ker sam drugače želi. Nedeljski »Slovenec« poroča iz Trbovelj, da se je prebivalstvo Sv. Katarine izreklo 100% za povratek k Trbovljam. Ne omenja pa Hrastnika, ker je bilo za tako zvane Čeče inspirirano ponovno glasovanje in neki ljudje se trudijo pri banski upravi, doseči nazaj priključitev, Hrastnik pa naj za vedno pri Dolu ostane, iz razloga, da je pasiven. K stvari se še povrnemo.

Živilski delavci

Slatina-Radenci. V nedeljo, 29. marca, ob 2 popoldne se bo vršil v radenski šoli redni sestanek članov Strokovne skupine zdraviliških delavcev. Na sestanku bo govoril tajnik JSZ, tov. Rozman P. iz Maribora. Obravnavali bomo tudi predlog kolektivne pogodbe in pravila podpornega fonda. Člani, pridite vsi!

Slovenska Bistrica. Strokovna skupina delavcev ima v nedeljo, 5. aprila, svoj redni občni zbor v gostilni Frangeš. Iz Maribora pride tov. Rozman Peter. Za člane je udeležba dolžnost, seboj pa povabite vse one delavce, ki še niso organizirani. Treba je, da slišijo, kaj delamo mi po svoji strokovni organizaciji in gotovo bodo šli z nami vsepodsod.

Tekstilno delavstvo

Kranj. V eni zadnji »Delavski politiki« so se kranjski sodrugi zopet spotaknili nad delom naše organizacije. Ker smo dolžni, da resnici na ljubo odgovorimo na članek v »Delavski politiki«, to tudi storimo.

Na kak način hočejo beli prikazati vaše obratne zaupnike v slabi luči v tovarni »Inteksa«, ve najbolj delavstvo samo, ki vidi delo obratnih zaupnikov. Da pa ne bo napačnega tolmačenja resnice, vam pa odgovorimo sledeče: Res je, da je podjetnik očital vašemu zaupniku, da je izdelal slabo blago. Zaupnik pa mu je odgovoril, da je včasih slaba osnova. Podjetnik je tudi nato omenil, da je veliko blaga slabo narejenega, da se dela slabo blago. Naš glavni zaupnik pa je šele nato odgovoril, da je mogoče krivda na mojstrih. Takoj nato je vaš zaupnik izjavil: »Mojster ni nič kriv, ker nima »šična« v rokah.« O nadaljnjem naj pa sodijo delavci sami, zdi se nam, da znajo tolmačiti med ednino in množino. Da pa podjetnik pri tem, ko je izjavil, da se dela slabo blago, ni mislil samo enega delavca, ampak več, je samo ob sebi dovolj razumljivo. Pri premijskem sistemu, ki je uveden v tej tovarni, je nemogoče, da bi delavci mogli vršiti svoje delo brez vsake napake. Če je tudi ta vaš obratni zaupnik samega sebe na ta način zagovarjal, ni s tem škodoval samo sebi, ampak celokupnemu delavstvu v tej tovarni. Take izjave vaših obratnih zaupnikov popolnoma nič ne odgovarjajo ponosnemu naslovu svobodne strokovne organizacije. Prijatelji, ne samo firmo, ampak dejanja je treba pokazati.

Kar se pa tiče tovarne Jugobrune, vam bomo pa drugič postregli tudi s precej točnimi podatki, da ne boste mogoče mislili, da imate delavski pokret v zakupu.

Za stavbeno dobo 1936

Vam nudi železnina

Fr. Stupica

Ljubljana, Gosposvetska cesta 1

ves stavbni material:

Trboveljski cement, betonsko in drugo železo, pločvino, črpalke, okovje, vse predmete za kopalnice i. t. d. — Poskusite!

Naši marksisti in morala

Marca 1936 v občini D. M. Polje.

Pri nas je v modi »Ljudska fronta«, kateri ne manjka eksponentov, ki na javnih in nejavnih sestankih prav pobožno zavijajo oči in se delajo edino odrešilne in poštene ljudi, pri tem pa pridno vpijejo: »Mi nimamo nič z Moskvo, ne z Rimom.« »Mi nismo proti veri.« »Mi vabimo v naš krog vse poštene ljudi (seveda, ker vas je lastnega poštenja strah), klerikalce, liberalce in sploh vse, ki pošteno mislijo,« itd. Vsi ti eksponenti so seveda »poštenjaki« od nog do glave. Še naša občina ima precejšnjo korist od njih, ker s svojo agilnostjo polnijo gostilne, kjer se zvrne precej litrčkov božje kapljice, od katere ima tudi občina lepe dohodke. Socialna beda in kriza se v tem oziru pri njih začudo malo pozna.

Najzanimivejše je pa to, da se ti nedolžni poštenjački z raznih sestankov spremenijo pozneje v prave volkove, ki grizejo okoli sebe vse, kar ne

tuli z njimi, posebno če dobijo kakega posameznika, ki ni iz njihovih vrst. Takemu se godi tako kot »Boštjanu iz predmestja«, ki se je ravnal po evangeljskem izreku: »Glejte, pošiljam vas, kakor jagneta med volkove!«

Pa bodimo še bolj jasni: Ljudje, ki govorijo o poštenju, o pravici, enakosti, bratstvu itd., pa ne spoštujejo niti najsvetejših čustev, pravic in verskih načel svojega bližnjega, ne morejo in ne smejo nikdar vladati v naši občini, ker od njih nimamo pričakovati nič dobrega in koristnega. Demagogija jim je nad vse. Oni so most, čeprav se tega ne zavedajo, po katerem bo kapitalizem prešel v novo fazo svojega razvoja in s tem izkoristil delovnih množic. Zato pa vsi pošteni delavci, kmetje, obrtniki in drugi ne bomo nikdar tulili s temi »volkovi«, ki se hočejo zagristi v našo krščansko miselnost in jo razbiti. »Ljudska fronta« je lepo ime, toda v vaših rokah je absurdum in laž. Pika.

Mariborska ekspozitura

V nedeljo, 22. t. m., se je vršil lepo obiskan sestanek iz tovarne Doctor & drug. Strokovni tajnik Rozman Peter je poročal o poteku pogajanj v tej tovarni, ki še niso končana. Zahteva delavstva je predvsem ta, da se zaposlijo vsi odpuščeni in da ostane nezmanjšana zaslužek. Razpravljalo se je o rezultatu volitev obratnih zaupnikov v tej tovarni. Izvoljeni so bili: tov. Zigon Franja, Veiksler Franc, Cafuta Anton, Dernovšek Ida in Mervič Fani. Končno se je razpravljalo tudi o nujni potrebi močne strokovne organizacije. Predileci so delo JSZ v borbi za njihove pravice odobrili ter se bodo s še večjo vnemo podali na delo za novimi člani.

»Delavska Politika« naj ne bo v skrbeh za uspehe JSZ in za njene člane v predilnici Doctor & drug. Mi že vemo brez vaših navodil, kdaj imamo delavstvu poročati o pogajanjih, ki so še v teku. Če ste pa marksisti tako »kunštni«, da morete poročati o pogajanjih še prej, kakor so se ta izvršila, zakaj pa vam delavstvo potem bolj ne zaupa. Le rajši več skupnega dela za kruh in pravice delavstva in manj zavijanj in demagogije, pa bo imel naš slovenski proletarijat več koristi od tega, kakor jih ima sedaj od raznih frakcijskih razprtij. Če pa je delavstvo volilo pri zadnjih volitvah pri Doctor in drug v tolikem številu belo listo, naj vas ne boli glava, ker rdeče liste ti delavci nikakor ne bi volili, rajši bi izostali. Pa saj ste hoteli imeti neko »razčiščenje«. No, zdaj je pa zaželjeno razčiščenje prišlo in vam zopet ni prav.

Ruše. V lesnem podjetju Glasser je bilo odpuščenih šest delavcev radi pomanjkanja dela. Ostalim zaposlenim delavcem pa je podjetnik podaljšal delovni čas na 10 ur. Tudi nadur se tu ne plačuje,

marveč se delavce pošilja na dopust. Ekspozitura JSZ v Mariboru je pri podjetju storila intervencijo za sprejem odpuščenih delavcev, ostalo pa še sledi.

Posledice svetovne vojne

V zadnji svetovni vojni je bila uničena ena petina vsega svetovnega premoženja. Tako so antantne države izdale 126 milijard dolarjev, centralne sile (Avstrija, Nemčija, Turčija itd.) 61 milijard dolarjev za svetovno vojno.

Statistiki so izračunali, da bi se iz tega denarja moglo dati človeštvu nebroj koristnih ustanov. Tako so ugotovili, da bi se lahko sezidalo 10.000 mest s krasnimi vrtnimi nasadi s 1000 družinskimi stanovanji, 100.000 otroških domov, 50 tisoč šol, 10 tisoč javnih knjižnic, 500 univerz, 5000 gledališč, 100 tisoč športnih igrišč, 10 tisoč sanatorijev in 10.000.000 kmečkih posestev; kupilo bi se lahko še 10 milijonov poljedelskih strojev in 50 milijonov glav goveje živine.

Čas je človeku tako pičlo odmerjen, da mu komaj preostaja časa za branje najlepših knjig. Zato pa je nekoč dejal nemški mislec Schopenhauer: »Da beremo dobro, ne smemo slabega; zakaj življenje je kratko, čas in moči omejene.«

Zato nikar ne tratimo časa z branjem razne plaže, ko nam Krekova knjižnica nudi lepe knjige za skrajno nizko ceno. Broš 48.— din. vez. 78.— din.

Zveze in krajevne skupine, katere še niso sporočile, koliko izvodov koledarčkov za l. 1937 naročajo, prosimo, da nam to čimprej sporoče.

KNJIGOTISK
BAKROTISK
KLIŠARNA

LITOGRAFIJA
KAMENOTISK
OFFSETTISK

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

LJUBLJANA • KOPITARJEVA 6

ILUSTRACIJE IN KLISEJI DAJO REKLAMI SELE PRAVO LICE. - ZA REKLAMO V VISOKIH NAKLADAH UVAŽUJTE LE OFFSETTISK, KI JE DANES NAJCENEJŠI!